

Vineta Vizule
sadarbībā ar juridisko pakalpojumu firmu
Dajo

Veramies ciet!

**Kā izbeigt un likvidēt
kapitālsabiedrības darbību**

 LIETIŠKĀS
INFORMĀCIJAS
DIENESTS

I Z D E V N I E C Ī B A

Rīga 2009

UDK 349.2

Vi 985

Vineta Vizule

Veramies ciet!

Kā izbeigt un likvidēt kapitālsabiedrības darbību

Konsultē *DaJo* valdes loceklis, jurists **Dainis Pilskungs**

Darbā izmantota Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra informācija

© Vineta Vizule, 2009

© SIA «Lietišķās informācijas dienests», 2009

Literārā redaktore Sandra Priedīte

Maketētājs Arvis Villa

Vāka dizains Arvis Villa

Grāmatu nodaļas vadītāja Rita Baroniņa

Visas tiesības aizsargātas. Aizliegts jebkādu grāmatas daļu reproducēt jebkādā formā un veidā bez rakstiskas autortiesību turētāja atļaujas.

Izdevējs: SIA «Lietišķās informācijas dienests»

Adrese: Graudu ielā 68, Rīgā, LV-1058

Tālrunis 67606110

Fakss 67606120

www.lid.lv

ISBN 978-9984-826-51-6

Saturs

Ievads	5
Daļēja un formāla sabiedrības likvidācija	6
Saimnieciskās darbības apturēšana uz laiku	7
Kapitālsabiedrības darbības izbeigšanas kārtība	8
Labprātīga darbības izbeigšana ar dalībnieku lēmumu	9
Sabiedrības darbības izbeigšana ar tiesas nolēmumu	12
Statūtos noteiktā termiņa izbeigšanās	13
Statūtos noteiktā mērķa sasniegšana	14
Citi likumā vai statūtos noteiktie gadījumi	14
Likvidācija bankrota gadījumā	15
Likvidācijas procesa īstenošana	17
Sabiedrības mantas sadale	20
Lēmums par darbības turpināšanu	22
Komercreģistrā iesniedzamie dokumenti	23
Dokumentu nodošana valsts glabāšanā	25
Nodokļu administrācijas informēšana	28
Sabiedrības izslēgšana no komercreģistra	31
Darbinieku atlaišana, likvidējot darbību darba devējam	32
Kapitālsabiedrības juridiska izbeigšana reorganizācijas ceļā	35
Individuālā komersanta izslēgšana no komercreģistra	38
Rezumējums	39
Komersanta likvidācijas procesā nepieciešamie dokumenti, kas noteiktā kārtībā iesniedzami komercreģistra iestādei	41
Uzņēmumu reģistrā ierakstīta uzņēmējsabiedrību likvidācija	42
Grūtības likvidēties nenomaksāto nodokļu dēļ	46
Likvidācijas procesā biežāk konstatētās kļūdas	47
Individuālo uzņēmumu, zemnieku un zvejnieku saimniecību reforma	51
Individuālo uzņēmumu, zemnieku un zvejnieku saimniecību pārreģistrēšana par SIA	53

Ievads

Lai mūsdienās uzsāktu komercdarbību un nodibinātu kapitālsabiedrību (turpmāk — sabiedrību), nav nepieciešamas īpašas zināšanas ne ekonomikā, ne jurisprudencē, pat grāmatvedībā ne. Par uzņēmēju jeb, Komerclikuma jaunajā terminoloģijā runājot, komersantu var kļūt ikviens, kurš apmaksā, piemēram, sabiedrības ar ierobežotu atbildību (turpmāk — SIA) pamatkapitālu vai tā daļas. Ja SIA nolemj veidot vairāki dalībnieki, tad visiem kopā apmaksāt sabiedrības pamatkapitālu, kura minimālajai vērtībai jābūt 2000 latu, ir iespējams pat ekonomiski grūtos laikos.

Tas, ka kapitālsabiedrības, it īpaši SIA, izveide nav sarežģīts process, protams, ir vērtējams pozitīvi, tomēr jāapzinās, ka dibināšanas laikā fiziskajām personām — daļu īpašniekiem — rodas jauns tiesību subjekts — juridiskā persona. Šī juridiskā persona — kapitālsabiedrība — kļūst patstāvīga, un tā var skart ne tikai to dalībnieku, bet arī trešo personu intereses.

Ja SIA dalībniekiem ar uzsāktu biznesu neveicas, kā iecerēts, vai arī SIA vienīgajam dibinātājam rodas nepieciešamība pārcelties uz dzīvi citā valstī, vai gribas uz nenoteiktu laiku doties apceļot pasauli, vai arī gada laikā neizdodas pilnībā apmaksāt pamatkapitālu, kā to paredz Komerclikums, u.tml., jaunizveidoto juridisko personu nedrīkst pamest kā apnikušu draugu vai draudzeni, lai pati izlemj, kā turpmāk tai labāk pastāvēt. SIA dalībnieki ir atbildīgi par to, ko ir izveidojuši. Šo atbildību nosaka mūsu valstī pieņemtie tiesību akti. Iespējams, SIA darbības laikā ir radušās dažādas saistības, tostarp pret kreditoriem, tāpēc tās dalībnieku pienākums ir izlemt un pieņemt attiecīgu lēmumu, kas turpmāk notiks ar SIA. Vai sabiedrības saimnieciskā darbība uz laiku tiks apturēta vai notiks SIA dalībnieku maiņa, vai varbūt komercsabiedrība tiks reorganizēta — to apvienos, sadalīs vai pārveidos. Iespējama arī SIA darbības izbeigšana un likvidācija, kuras rezultātā sabiedrības kā juridiskās personas pastāvēšana tiks pilnībā pārtraukta un tā izbeigsies arī kā tiesību subjekts.

Šai brošūrā galvenokārt pievērsīsimies tieši šim kapitālsabiedrības pastāvēšanas pārtraukšanas veidam — likvidācijai. Dažkārt likvidācijas process izrādās daudz sarežģītāks un laikietilpīgāks nekā sabiedrības nodibināšana. Apskatīsim SIA likvidācijas procesu, jo šī

kapitālsabiedrības forma ir viena no populārākajām, turklāt praksē pastāv daudzi nelieli SIA, kuru dalībnieki ne vienmēr finansiāli var atļauties likvidācijas procesa veikšanai izmantot juristu konsultācijas, kā arī apmaksāt pieaicinātu sabiedrības likvidatoru. Saistībā ar sabiedrības likvidācijas jautājumu pievērsīsimies dažādu ar to saistītu situāciju un problēmu apskatam, piemēram, kas šai procesā notiek ar sabiedrību darbiniekiem, kreditoriem, mantu, dokumentu arhīvu, kādas ir biežāk pieļautās kļūdas, piesakot sabiedrības likvidāciju komercreģistrā, u.c.

Nedaudz ielūkosimies to uzņēmumu situācijā, kuri nepārreģistrējās Komercreģistrā līdz 2004. gada 31. decembrim, kā arī netika likvidēti, kā to paredzēja Komerclikums. Uz šo sabiedrību likvidāciju vēl joprojām attiecas citādi spēku zaudējušais likums «Par uzņēmējdarbību». Ne mazums šādu sabiedrību aizvien vēl atrodas nenoteiktā situācijā — tās vairs saimniecisko darbību neveic, taču nav arī līdz galam likvidētas — izslēgtas no Uzņēmumu reģistra.

Apskatīsim arī jautājumu par individuālā komersanta likvidācijas sakarā veicamajām darbībām. Tāpat svarīgi laikus sagatavoties gaidāmajai zemnieku un zvejnieku saimniecību un individuālo (ģimenes) uzņēmumu reformai, ko iecerēts īstenot laika periodā no 2010. gada 1. janvāra līdz 2011. gada 30. jūnijam. Tā paredz individuālo uzņēmumu, zemnieku, zvejnieku saimniecību reorganizāciju vai likvidāciju un attiecīgā ieraksta izdarīšanu komercreģistrā vai Uzņēmumu reģistrā.

Cerams, ka pēc šīs brošūras izlasīšanas jūs vairs nebedēs vārds «likvidācija», jo tas ir komercdarbības likumsakarīgs noslēdzošais posms. Pārzinot šo procesu, iespējams, nemaz nebūs tik sarežģīti juridiski pareizi izbeigt kapitālsabiedrības darbību un to pilnībā likvidēt.

Daļēja un formāla sabiedrības likvidācija

Kapitālsabiedrības saimnieciskās darbības izbeigšana vēl nenozīmē tās kā juridiskās personas pilnīgu likvidāciju, tas ir tikai pirmais solis ceļā uz to.

Sabiedrības saimnieciskā darbība var izbeigties faktiski, bet ne juridiski (*de facto*, bet ne *de iure*), kad, piemēram, ilgstoši nav pasūtīju-